**Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematiem a) "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Padomes 2001. gada 28. maija Regulu (EK) Nr. 1206/2001 par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās"**

*(COM(2018) 378 final – 2018/203 (COD))*

**un b) "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs ("dokumentu izsniegšana")"**

*(COM(2018) 379 final – 2018/204 (COD))*

(2019/C 62/09)

Ziņotājs **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

| | |
|---|---|
| Apspriešanās | a) Eiropas Parlaments, 10.9.2018. |
| | b) Eiropas Parlaments, 10.9.2018. |
| Juridiskais pamats | Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pants |
| Atbildīgā specializētā nodaļa | vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa |
| Pieņemts specializētās nodaļas sanāksmē | 2.10.2018. |
| Pieņemts plenārsesijā | 17.10.2018. |
| Plenārsesija Nr. | 538 |
| Balsojuma rezultāts | 184/0/9 |
| (par/pret/atturas) | |

## 1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. EESK ņem vērā Komisijas priekšlikumus par Pierādījumu iegūšanas regulas un Dokumentu izsniegšanas regulas grozījumiem.

1.2. EESK aicina Komisiju ņemt vērā šajā dokumentā, konkrētāk, 5.2., 5.3., 5.4., 5.5., 5.9., 5.10., 6.3., 6.4. un 6.6. punktā, iekļautos apsvērumus attiecībā uz tās priekšlikumiem, jo bez patiesas tiesiskuma telpas nevar tikt pilnībā izmantotas vienotā tirgus sniegtās brīvības.

## 2. **Pamatinformācija**

2.1. Lai Eiropas Savienībā (ES) izveidotu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 81. pants paredz pamatu tā sauktās tiesu iestāžu sadarbības izvēršanai civillietās, kurās ir pārrobežu elementi, piešķirot ES pilnvaras, kas tai dod iespēju pieņemt pasākumus dalībvalstu normatīvo aktu tuvināšanai.

2.2. Ja tas nepieciešams iekšējā tirgus pienācīgai darbībai, tiesiskais regulējums ļauj pieņemt pasākumus, lai nodrošinātu dalībvalstu tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpēju atzīšanu, to izpildi un sadarbību pierādījumu iegūšanā.

2.3. Lai reglamentētu dalībvalstu savstarpējo tiesisko palīdzību, ES aizstāja Hāgas konvencijās paredzētās sistēmas ar šādiem apstiprinātiem juridiskiem instrumentiem:

2.3.1. Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001 ([1]) par sadarbību starp dalībvalstu tiesām pierādījumu iegūšanā civillietās un komerclietās (turpmāk "Pierādījumu iegūšanas regula"), kas apstiprināta pēc Vācijas Federatīvās Republikas iniciatīvas un ko piemēro visās dalībvalstīs, izņemot Dāniju.

2.3.2. Ar šo regulu tiek izveidota ES mēroga sistēma, kā ātri un tiešā veidā no vienas tiesas otrai nodot pierādījumu iegūšanas un izpildes pieprasījumus, un ir paredzēti precīzi noteikumi par šādu pieprasījumu formu un saturu. Ar regulu ieviesta sistēma divpusēja tiešai saziņai starp tiesu iestādēm, aizstājot iepriekšējo, kas paredzēja, ka vienas dalībvalsts tiesu iestāde pieteikumus sūta otras dalībvalsts centrālajai iestādei.

2.3.3. Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1393/2007 ([2]) par tiesas un ārpustiesas civillietu vai komerclietu dokumentu izsniegšanu dalībvalstīs (turpmāk "Dokumentu izsniegšanas regula"), ko piemēro visās dalībvalstīs ([3]).

2.3.4. Šo regulu piemēro civillietās un komerclietās, ja tiesas vai ārpustiesas dokuments ir jāpārsūta no vienas dalībvalsts uz otru izsniegšanai tajā. Tomēr to nepiemēro nedz nodokļu, muitas un administratīvos jautājumos, nedz jautājumos saistībā ar valsts atbildību par darbību vai bezdarbību, īstenojot valsts varu (*acta iure imperii*).

2.4. EESK vienmēr ir atbalstījusi kopējas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi Eiropas Savienībā, kas, starp citu, paredz pieņemt pasākumus tiesu iestāžu sadarbības un civillietu jomā, lai iedzīvotāji un uzņēmumi netiek aizkavēti vai atturēti izmantot savas tiesības dalībvalstu tiesu sistēmu nesaderības vai sarežģītības dēļ.

2.5. Jebkurā gadījumā, lai izveidotu Eiropas tiesiskuma telpu, noteikti ir jāuzlabo tiesu sadarbība, un tāpēc ir jāvienkāršo un jāpaātrina procedūras, lai novērstu darbības traucējumus un kavēšanos.

## 3. **Komisijas priekšlikumi**

3.1. Komisijas priekšlikumos ir paredzēts grozīt abas spēkā esošās regulas par pierādījumu iegūšanu un dokumentu izsniegšanu.

### 3.2. *Pierādījumu iegūšanas regulas grozījumu priekšlikums*

3.2.1. Priekšlikuma mērķis ir uzlabot brīvības, drošības un tiesiskuma telpas un iekšējā tirgus darbību, gādājot par pierādījumu ātrāku un efektīvāku pārrobežu iegūšanu.

3.2.2. Priekšlikuma mērķis ir pielāgot regulu tehniskajai attīstībai, izmantojot digitalizācijas priekšrocības, nosakot par pienākumu saziņu un dokumentu apmaiņu pēc noklusējuma veikt elektroniski un ievērojot datu aizsardzību un privātumu, kā arī nesamazinot pušu procesuālās tiesības. Tāpēc sistēmā jāietver decentralizēta struktūra, kas nodrošina tiešu saziņu starp galalietotājiem.

3.2.3. Priekšlikums mudina izmantot mūsdienīgas pierādījumu iegūšanas metodes, piemēram, videokonferences, ja personai jāsniedz liecība, atrodoties citā dalībvalstī. Priekšlikuma mērķis ir nodrošināt pierādījumu tiešās iegūšanas atbilstošāku, biežāku un ātrāku izmantošanu, uzklausot lieciniekus, lietas dalībniekus vai ekspertus gadījumos, kad šo personu domicils atrodas citā dalībvalstī.

3.2.4. Tas novērš juridiskos šķēršļus, kas kavē elektronisku (digitālu) pierādījumu pieņemšanu. Priekšlikumā ir paredzēts savstarpēji atzīt digitālos pierādījumus. Tas ne tikai samazinās procesuālo slogu iedzīvotājiem un uzņēmumiem, bet arī ierobežos iespējas noraidīt elektroniskus pierādījumus.

3.2.5. Tajā ir ierosināts risināt problēmu par termina "tiesa" atšķirīgu interpretāciju, jo tas pašlaik nav definēts Regulā par pierādījumu iegūšanu. Priekšlikumā iekļauts nolūks novērst nenoteiktību šajā sakarā.

---

([1]) Padomes Regula (EK) Nr. 1206/2001/EK (2001. gada 28. maijs) (OV L 174, 27.6.2001., 1. lpp.).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regula (EK) Nr. 1393/2007, ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1348/2000 (OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.).

([3]) Saskaņā ar tā dēvēto paralēlo nolīgumu ar Dāniju (OV L 300, 17.11.2005., 55. lpp.). Savukārt Apvienotā Karaliste un Īrija saskaņā ar Līguma Protokola Nr. 21 3. pantu toreiz paziņoja par vēlmi piedalīties abu regulu pieņemšanā un piemērošanā.

3.2.6. Priekšlikums ir saderīgs ar citiem ES instrumentiem tiesu iestāžu sadarbības jomā civillietās, un tas nav šķērslis informācijas apmaiņai, ko iestādes var veikt saistībā ar spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību ([4]) un uzturēšanas pienākumu jomā ([5]), pat ja minētajai informācijai ir pierādījuma spēks, līdz ar to iestāde, kas iesniedz pieprasījumu, drīkst pēc saviem ieskatiem izvēlēties vispiemērotāko metodi.

3.2.7. Tiek reglamentēta iespēja iegūt pierādījumus no dalībvalsts diplomātiskajiem vai konsulārajiem pārstāvjiem citā dalībvalstī un teritorijā, kurā viņi veic savu darbību, iepriekš neiesniedzot pieprasījumu konkrētās dalībvalsts galvenajai vai kompetentajai iestādei.

3.2.8. Lai nodrošinātu digitālu pierādījumu savstarpēju atzīšanu, šādus pierādījumus, kas iegūti kādā dalībvalstī saskaņā ar tās tiesībām, nedrīkstētu neatzīt par pierādījumiem citās dalībvalstīs tikai tāpēc, ka tie ir digitāli.

3.2.9. Lai ieviestu vai atjauninātu izmaiņas pielikumu standarta veidlapās, ir paredzēta pilnvaru deleģēšana Komisijai saskaņā ar LESD 290. pantu.

3.3. *Regula par dokumentu izsniegšanu*

3.3.1. Šīs regulas noteikumu galvenais mērķis ir izveidot vienotus kanālus dokumentu pārsūtīšanai no vienas dalībvalsts uz otru, lai vienas dalībvalsts dokumentus varētu izsniegt citā dalībvalstī. Tāpēc īpaši noderīga ir bijusi Eiropas Savienības Tiesas (EST) izklāstītā pieredze pašreizējās regulas piemērošanā un tiesu praksē.

3.3.1.1. Regulas piemērošanas joma ir grozīta, lai gan pašreizējā daļa, kas attiecas uz ārpustiesas dokumentiem, ir saglabāta. Savukārt attiecībā uz tiesas dokumentiem regulu piemēro visās situācijās, kad adresāta pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī.

3.3.1.2. Šis jaunais standarts, kas paredz, ka visi dokumentu izsniegšanas gadījumi ir obligāti iekļaujami regulas darbības jomā, ja adresāta pastāvīgā dzīvesvieta ir citā dalībvalstī, attiecas tikai uz to dokumentu izsniegšanu, ar kuriem uzsākta vai ierosināta tiesvedība. Attiecībā uz turpmākiem tiesas dokumentu izsniegšanas gadījumiem tiesvedības gaitā papildu aizsardzība nav tik būtiska.

3.4. Dokumentu nosūtīšana un apmaiņa starp nosūtītājām un saņēmējām iestādēm ir jāveic elektroniski, izmantojot decentralizētu IT sistēmu, ko veido valstu IT sistēmas, kuras savstarpēji savieno droša un uzticama komunikācijas infrastruktūra, lai arī ir iespēja izmantot alternatīvas (tradicionālas) saziņas metodes neparedzamas un ārkārtējas IT sistēmas darbības pārtraukšanas gadījumā.

3.5. Priekšlikums paredz, ka dalībvalstīm jāsniedz palīdzība, nosakot saņēmēja atrašanās vietu citā dalībvalstī, un šajā nolūkā piedāvā trīs alternatīvas iespējas:

— juridiska palīdzība, izmantojot dalībvalstu izraudzītas iestādes,

— valsts reģistru pieejamības nodrošināšana, izmantojot e-tiesiskuma portālu,

— vai detalizētas informācijas sniegšana e-tiesiskuma portālā par pieejamajiem instrumentiem personu atrašanās vietas noteikšanai to teritorijās.

3.6. Ārvalstu personām, kuras piedalās tiesvedībā, var tikt izvirzīta prasība iecelt pārstāvi, kuram to vārdā tiktu izsniegti tiesvedības dokumenti dalībvalstī, kurā notiek tiesvedība.

3.7. Priekšlikums uzlabo procedūru par adresāta tiesībām atteikties pieņemt dokumentu, ja tas nav sagatavots vai tulkots atbilstošā valodā.

3.8. Priekšlikumā paredzēts, ka pasta pakalpojumu sniedzējiem, izsniedzot dokumentus pa pastu saskaņā ar regulu, jāizmanto īpašs paziņojums (apstiprinājums par saņemšanu). Tiek ieviests arī minimālais standarts attiecībā uz personām, kuras uzskatāmas par atbilstošiem "aizstājošajiem saņēmējiem", ja pasta pakalpojumu sniedzējs nevar nodot dokumentu adresātam personiski.

([4]) Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) (OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.).
([5]) Padomes Regula (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) (OV L 7, 10.1.2009., 1. lpp.).

3.9. Priekšlikums ievieš elektronisku dokumentu izsniegšanu kā papildu alternatīvu izsniegšanas metodi saskaņā ar regulu.

3.10. Attiecībā uz atbildētāja neierašanās gadījumiem tiek ieviesti divi būtiski jaunumi:

a) tiesvedībā iesaistītajai tiesai ir pienākums nosūtīt brīdinājuma ziņojumu par lietas izskatīšanas uzsākšanu vai par aizmugurisku spriedumu uz klāt neesošā atbildētāja pieejamo lietotāja kontu;

b) tiklīdz pagājuši divi gadi no aizmuguriska sprieduma pasludināšanas dienas, valsts tiesību aktu noteikumus, kas ļauj izmantot ārkārtas palīdzību pēc pārsūdzības termiņa beigām, nevar piemērot saistībā ar minētā sprieduma atzīšanas un izpildes apstrīdēšanu citā dalībvalstī.

4. **Vispārīgas piezīmes**

4.1. EESK atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumus par Pierādījumu iegūšanas regulas un Dokumentu izsniegšanas regulas grozījumiem, jo tie atvieglo tiesu iestāžu integrāciju dalībvalstīs, izveidojot vienotus kanālus to attiecīgajās piemērošanas jomās.

4.2. Abi priekšlikumi veicina labāku Eiropas Savienības tiesu iestāžu sadarbību, pamatojoties uz tiesas nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu (LESD 81. pants), lai stiprinātu brīvības, drošības un tiesiskuma telpu (LESD 3. panta 2. punkts un 67. pants) un izveidotu iekšējo tirgu (LESD 26. pants).

4.3. Kopumā Komisijas ierosinātā tiesiskā regulējuma pieņemšanai un piemērošanai objektīvi būtu jāpalīdz novērst vairākus neredzamus šķēršļus, kas tieši ietekmē gan dalībvalstu valstspiederīgo, gan ES iedzīvotāju dzīvi, kā arī Eiropas Savienībā strādājošu uzņēmumu komercdarbību.

4.4. Lai nodrošinātu tiesas pieejamību un taisnīgu tiesu, ir būtiski, lai šo divu priekšlikumu noteikumi tiktu piemēroti tiesvedībā ar pārrobežu elementiem un to darbība būtu pienācīga.

4.5. Priekšlikumi atbilst arī digitālā tirgus stratēģijai e-pārvaldes jomā, jo īpaši attiecībā uz nepieciešamību veikt pasākumus, lai modernizētu valsts pārvaldi un īstenotu pārrobežu sadarbspēju, veicinot mijiedarbību ar iedzīvotājiem.

4.6. Priekšlikumi vairo juridisko noteiktību un līdz ar to palīdz samazināt aizkavēšanos un nevajadzīgu izmaksu rašanos iedzīvotājiem, uzņēmumiem un valsts pārvaldes iestādēm, kā arī rod risinājumu trūkumiem pušu procesuālo tiesību aizsardzībā, cenšoties novērst neaizsargātību saskaņā ar tā saukto pušu līdztiesību principu.

4.7. Jānorāda, ka noteikums par deleģētajiem aktiem, lai atjauninātu un grozītu abu regulas priekšlikumu pielikumu, neatbilst EESK nostājai ([6]) šajā sakarā, jo priekšlikumā paredzēts, ka deleģēšana notiek nenoteiktā laikposmā, neraugoties uz to, ka deleģēto aktu pieņemšana tiek noteikta konkrētā laikā.

4.8. Visbeidzot EESK uzskata, ka bez patiesas tiesiskuma telpas nevar pilnībā izmantot vienotā tirgus pamatā esošās brīvības.

5. **Vispārīgas piezīmes par Pierādījumu iegūšanas regulu**

5.1. Pierādījumu iegūšanas regulas ierosinātie grozījumi ir vērsti uz to, lai uzlabotu elektronisko saziņu starp attiecīgajām kompetentajām iestādēm, samazinot papīra lietošanu, izmaksas un laiku, un lai izmantotu videokonferences liecību uzklausīšanai citā dalībvalstī, nesamazinot pušu procesuālās tiesības.

5.2. Lai arī šis priekšlikums paredz attiecīgo tiesu iestāžu rūpīgu un efektīvu rīcību un stingru lojālas sadarbības un savstarpējas atzīšanas principu ievērošanu – ar pēdējo tieši atsaucoties uz to, ka ir jānovērš elektronisko pierādījumu spēka liegšana (priekšlikuma ceturtais apsvērums un 18.a pants), nav paredzēts neviens noteikums attiecībā uz gadījumiem, kad ir atteikums no pieprasījuma saņēmējas tiesu iestādes puses saistībā ar:

([6]) OV C 288, 31.8.2017., 29. lpp.; OV C 345, 13.10.2017., 67. lpp..

— nepamatotu kavēšanos,

— pamatojuma trūkumu vai

— nepietiekamu pamatojumu.

Šie gadījumi praksē ir saistīti ar nespēju nodrošināt efektīvu tiesisko aizsardzību, un būtu jāmeklē risinājums, lai nodrošinātu, ka šādi gadījumi nenotiek.

5.2.1. Šis apstāklis ir būtisks pašreizējā ES tiesību sistēmā, kurā vienkāršu atteikumu, ko sniedz tiesa, kurai ir pienākums iesniegt prejudiciālu nolēmumu izskatāmajā lietā Eiropas Savienības Tiesai, varētu uzskatīt par nopietnu to valsts pienākumu pārkāpumu, kas izriet no ES tiesību aktiem ([7]).

5.2.2. Ir vairākas situācijas, kurās pieprasījuma saņēmēja tiesa var nopietni kaitēt atbildētāju tiesībām, ja tā pienācīgi nesadarbojas, it īpaši tiesību aizsardzības jomā, pamatojoties uz atrunām par valstu suverenitāti, valsts drošību, sabiedrisko kārtību utt. (sk. ES līguma 4. panta 2. punktu), vai ja ir atšķirības, ko rada atšķirīga dalībvalstu procesuālā prakse.

5.2.3. Iepriekš minētā situācija rodas, piemēram, pirmstiesas izmeklēšanā, jo 23. pants 1970. gada 18. marta Hāgas konvencijā par pierādījumu iegūšanu ārvalstīs civillietās un komerclietās ļauj konvencijas dalībvalstīm ieviest atrunu par suverenitāti, lai noraidītu tiesiskās palīdzības lūgumus, kas iesniegti pirmstiesas posmā (pēc prasības iesniegšanas, bet pirms lietas izskatīšanas uzsākšanas).

5.2.4. Pašreizējā Regula (EK) Nr. 1206/2001, kaut arī tajā nav skaidri aplūkots šis jautājums, to izslēdz no piemērošanas jomas, kā tas izriet no Padomes 2001. gada 4. jūlija deklarācijas Nr. 54/01 (dok. Nr. 10571/01, 1. lpp.).

5.2.5. Dažkārt nepamatota kavēšanās var būt saistīta ar saņēmēju iestāžu nepietiekamu tehnisko kvalifikāciju vai tehnoloģisko infrastruktūru darbības traucējumiem. Lai pēc iespējas novērstu un izskaustu šādas situācijas, priekšlikumā būtu jāparedz tādi noteikumi, kas dalībvalstīm pieprasa nodrošināt to tiesu iestāžu elektroniskās vides atjaunināšanu un tehnoloģisko infrastruktūru pielāgošanu.

5.3. Būtu jāprecizē arī daži priekšlikuma noteikumi. Piemēram, 1. panta 4. punkts paredz, ka par tiesu ierobežojoši uzskata "jebkuru kādas dalībvalsts tiesu iestādi, kura ir kompetenta iegūt pierādījumus" saskaņā ar šo regulu.

5.3.1. Lai gan šajā definīcijā varētu iekļaut valsts notārus, tas neietver privātās šķīrējtiesas – ieguldījumu šķīrējtiesas, komercšķīrējtiesas, šķīrējtiesas patēriņa jomā vai jebkuras šķīrējtiesas, kas izskata citas lietas.

5.3.2. Tādējādi šķīrējtiesu lielā nozīme dalībvalstu un trešo valstu komercdarbībā un saimnieciskajā darbībā netiek atzīta.

5.3.3. Šajā sakarā var rasties nopietnas *lis pendens* situācijas vai problēmas, kuras saistītas ar to, ka to lēmumus izpilda dalībvalstu pieprasījuma saņēmējas tiesas (piemēram, paralēlās tiesvedības aizliegums jeb *anti-suit injunction*), kas var veicināt juridisko nenoteiktību.

5.3.4. Protams, šī ierobežojošā "tiesas" jēdziena definīcija ir saskaņota ar Eiropas Savienības Tiesas praksi, kas parasti neatzīst privātu šķīrējtiesu tiesas statusu ([8]).

5.3.5. EESK uzskata, ka, automātiski piemērojot šo Eiropas Tiesu praksi priekšlikumā izskatītajā jomā, var rasties situācija, kad netiek atzīti šķīrējtiesu lēmumi vai pieprasījuma saņēmēja tiesa atsakās sadarboties, kas dažos gadījumos var atstāt ieinteresētās puses bez aizsardzības.

([7]) Skatīt ģenerāladvokāta *Wathelet* secinājumus lietā C-416/17, Eiropas Komisija pret Francijas Republiku, 95.–103. punkts.

([8]) Piemēram, šādās lietās: *Nordsee* 102/81(1982), 10.–13. punkts; *Eco Swiss* C-126/97(1999), 34. punkts; *Denuit y Cordier* C-125/04 (2005), 13. punkts; *Gazprom* C-536/13(2015), 36. punkts; *Achmea* C-284/16(2018), 45.–49. punkts, u. c.

5.3.6. Tomēr šis novērtējums nav attiecināms uz šķīrējtiesas klauzulām starp ieguldītāju un valsti, kas paredzētas divpusējos ieguldījumu līgumos, jo tās nav savienojamas ar ES tiesību aktiem un tām nav tiesisku seku, ciktāl tās ir nelikumīgas, jo pārklājas ar vienotā tirgus noteikumiem un rada diskrimināciju starp ieguldītājiem Eiropas Savienībā, saskaņā ar EST judikatūru, kas formulēta spriedumā *Achmea* lietā ([9]).

5.4. Savukārt 17. panta b) punktā atzīta dalībvalsts diplomātisko vai konsulāro pārstāvju spēja veikt pierādījumu iegūšanu bez iepriekšēja pieprasījuma tajā dalībvalstī, kurā tie ir akreditēti. Šīs tiesības aprobežojas ar to dalībvalstu valstspiederīgo liecību pieņemšanu vai viņu brīvprātīgu nopratināšanu, kuru viņi pārstāv, saistībā ar tiesvedību, kurā šīs dalībvalsts tiesa ir kompetenta.

5.5. Būtu lietderīgi, ja šo ierēdņu priekšlikumā paredzētos juridiskās palīdzības uzdevumus varētu paplašināt, tos pielāgojot pašreizējam stāvoklim Eiropas Savienībā, it īpaši saistībā ar dalībvalstu valstspiederīgo brīvu pārvietošanos un uzturēšanos, kā arī uzņēmumu dibināšanas brīvību. Līdz ar to šo ierēdņu praksi tiesā varētu attiecināt arī uz ārzemniekiem bez iepriekšējas atļaujas saņemšanas vai uzņemošās valsts valstspiederīgajiem, ja to ir atļāvusi minētā valsts.

5.6. Arī EESK piekrīt, ka ir ļoti svarīgi noteikt pienākumu palīdzēt nosūtītājai dalībvalstij atrast tās personas adresi, kurai tiesas vai ārpustiesas dokuments jāizsniedz citā saņēmējā dalībvalstī, ja adrese nav zināma.

5.7. Saistībā ar izskatāmo priekšlikumu ir jāpiemin ES Tiesiskuma programma laikposmam līdz 2020. gadam, kuras mērķis ir stiprināt pamattiesības, tostarp civilprocesuālās tiesības.

5.8. Šajā sakarā priekšlikuma digitalizācijas pasākumos ir ņemtas vērā datu aizsardzības un privātuma prasības elektroniskajā apmaiņas sistēmā starp attiecīgajām tiesu iestādēm, piemēram, iepriekš noteikta sistēmas lietotāju kopuma izveidošana (tikai tiesas un dalībvalstu tiesu iestādes).

5.9. Tomēr, lai gan paredzams, ka uzbrukumi šīm elektroniskajām infrastruktūrām nākotnē palielināsies – risks, kas var pieaugt, veicot starpsavienojumu starp attiecīgajām datorsistēmām –, nav paredzēti noteikumi par to, kā notiktu atbildības sadalīšana, ja kiberuzbrukumu vai datorsistēmas kļūmes un atteices gadījumā izdodas izplatīt konfidenciālu informāciju vai pat iznīcināt tiesvedības pierādījuma elementus.

5.10. Līdz ar to var rasties nopietns kaitējums indivīdu tiesībām, ja nav paredzamu veidu, kā pieprasīt vainīgo atbildību, vai arī var notikt tas, ka pašiem indivīdiem ir jāuzņemas kaitējuma sekas, ja kaitējuma radītāji atsaucas uz *force majeure* esamību.

## 6. **Vispārīgas piezīmes par Dokumentu izsniegšanas regulas priekšlikumu**

6.1. EESK uzskata, ka Dokumentu izsniegšanas regulas priekšlikums uzlabos un paātrinās tiesvedību, jo tas vienkāršos un veicinās sadarbības mehānismus dokumentu izsniegšanas jomā. Tas uzlabos tiesvedību lietās, kurās ir pārrobežu elementi, stiprinās civilprocesuālās tiesības un palielinās dalībvalstu tiesu sistēmu savstarpējo uzticēšanos.

6.2. Ar šo priekšlikumu tiek mēģināts novērst lēnumu un noteikto termiņu biežo neievērošanu – situācijas, kas rodas saistībā ar to, ka dokumentus pārsūta kompetentās iestādes, – nosakot par pienākumu dokumentus pārsūtīt elektroniski. Tāpat arī priekšlikums nostiprina saņēmēja tiesības uz aizstāvību, izmantojot dažādus īpašus kompetento iestāžu iejaukšanās pasākumus, ņemot vērā nenoteiktību, kas rodas no dokumenta nepieņemšanas, vai gadījumos, kad spriedumi ir pieņemti aizmuguriski.

6.3. Ir vērts atzīmēt šā priekšlikuma subjektīvā un materiālā pielietojuma plašo klāstu, jo tas attiecas uz visām fiziskajām un juridiskajām personām, kas ietver visus uzņēmējus, arī mikrouzņēmumus, un pieļauj tikai skaidri noteiktus izņēmumus (1. panta 1. un 3. punkts).

([9]) Spriedums *Achmea* lietā C-284/16 2018. gada 6. martā (ECLI:EU:C:2018:158).

Visas valodu versijas būtu jāsaskaņo, lai precizētu, ka ierosinātā regula attiecas ne tikai uz dokumentu, uz kura pamata tikusi uzsākta procedūra, bet arī uz visiem tiesvedības dokumentiem, kas saistīti ar konkrēto procesu.

6.4. EESK atbalsta garantijas un aizsardzības pasākumus, kas noteikti, lai adresāts saņemtu "atteikumu pieņemt dokumentu", un saņēmējas iestādes pienākumu par to informēt. No otras puses, lai līdzsvarotu tiesvedības pušu tiesības, atbildētājam ir pilnībā jāpārzina dokuments, kas ierosina tiesvedību, tādēļ šķiet lietderīgi, ka valodu režīms ietver valodu, kuru saprot adresāts, vai arī tā ir kāda no oficiālajām valodām dokumenta izsniegšanas vietā.

6.5. Pamatots šķiet noteikums par papildu paziņošanas līdzekļiem attiecībā uz dokumentu izsniegšanu pa pastu, paziņojumiem, ko nepastarpināti sniedz tiesu iestāžu pārstāvji, ierēdņi vai citas prasības saņēmējas dalībvalsts kompetentās personas, kā arī elektroniski izsniegtiem dokumentiem.

6.6. Jebkurā gadījumā ir svarīgi nodrošināt un garantēt gan tiesas, gan ārpustiesas dokumentu integritāti un mērķi.

Briselē, 2018. gada 17. oktobrī

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas priekšsēdētājs*
Luca JAHIER